

Обраћање првог замјеника високог представника и супервизора за Брчко, Рафија Грегоријана, на конференцији о улазним улагањима

у организацији Савјета страних инвеститора у Босни и Херцеговини,

24. април 2007. године

Инвестиције значе посао

Даме и господо,

Веома ми је драго што присуствујем данашњем скупу, гдје су се окупили водећи креатори политике и кључни страни инвеститори. Сви смо ми ангажовани у истом подухвату – а то је да убризгамо свјежу дозу капитала и стручног знања у босанскохерцеговачку привреду, док је коначни циљ тих напора да се створе нова радна мјеста и подигне животни стандард.

Осигуравање одговарајућих залиха кисика је први предуслов за очување здравља људског тијела – без кисика нема живота. А сви ми у овој просторији смо свјесни да потрага Босне и Херцеговине за задовољавајућим приливом директних страних улагања није само нека хвалебриједна тежња; она представља много, много више; то је потрага за залихама кисеоника без којих ће привреда, а са њом и свака могућност за стварање нових радних мјеста и подизање животног стандарда, усахнути и умријети.

Иако сви учесници данашње конференције разумију ово, не треба

да схватамо здраво за готово да је ова једноставна једначина – да инвестиције значе посао – довољно схваћена и ван ове просторије.

Није.

Као и у другим земљама у транзицији, потребно је најприје учртати стрму кривуљу учења прије него што креатори политике, бирократе, припадници синдиката и општа јавност престану посматрати страно власништво с неповјерењем и почну га посматрати са креативним и повјерљивим ентузијазмом.

У Босни и Херцеговини још увијек нисмо завршили ту кривуљу учења, ни изблиза, и Савјет страних инвеститора има очигледну улогу у унапређењу бољег разумијевања о томе како функционишу страна улагања.

Инвестиције значе посао. То је порука која мора допријети до свих. До сада се то није десило, што је учинило задатак који стоји пред страним инвеститорима у Босни и Херцеговини много тежим него што би иначе био.

Оно што додатно отежава привлачење капитала и стварање радних мјеста је пословно окружење које, заправо, одвраћа инвестиције и уништава шансе за отварање радних мјеста.

И овдје, поново, Савјет страних инвеститора има очигледну и, рекао бих, кључну улогу у лобирању код органа власти, како јавно, тако и приватно, за увођење системских промјена које ће елиминисати неке од најгорих прописа и пракси које спречавају развој бизниса.

Недавно су ми се обратила два велика страна инвеститора у Федерацији, који су наишли на огромне потешкоће у настојањима да добију потребне количине дрвне грађе за њихове производне капацитете у овој земљи. Један од њих је чак почео увозити трупце из Хрватске – и то се дешава у Босни и Херцеговини, која је велики извозник дрвне грађе.

Умјесто искориштавања ограничених економских предности и успостављања конкуретног производног сектора, садашња пракса отежава улагања у овој земљи. Таква ситуација, јасно, захтијева промјену политике – а Савјет страних инвеститора је оптимално у најбољем положају да помогне политичарима да усвоје политику и прописе којима ће почети укидати постојеће аномалије и препреке.

Унапређење пословног окружења мора бити први економски приоритет органа власти, а кључни елементи унутар тога су завршетак реформе система директног опорезивања, радних односа, те реструктурирања предузећа.

Доношење Закона о Националном фискалном вијећу, на примјер, представља огроман напредак у осигурању фискалне координације и макроекономске стабилности – и помаже да се створи фискални простор за реформу директних пореза, реформу прописа о раду и друге реформе. То ће, заузврат, повећати привлачност ове земље као дестинације за инвестиције.

Пословни људи у БиХ подржавају доношење државног Закона о облигационим односима и успостављање централног система за супервизију над банкама. Ријеч је о двије области у којима су страни инвеститори природно заинтересовани да подстакну органе власти да дјелују. Између осталог, Закон о облигационим односима би повећао правну сигурност и предвидљивост пословних токова у уговорним односима.

Као што сам већ споменуо – а то је заиста мантра коју човјек не може довољно често поновити – аргумент којим се побијају сви други аргументи јесте тај да инвестиције значе радна мјеста. Законска побољшања у пословној клими помоћи ће да се привуку инвестиције које ће резултирати новим радним мјестима. И то је њихово основно оправдање.

У том смислу скренуо бих вашу пажњу на конференцију коју ће ОХР организовати почетком јуна, на којој ћемо, надамо се, на једном мјесту окупити креаторе политике и представнике

радника, послодаваца и других заинтересованих страна, како би се постигао консензус о кључним економским реформама, а економска питања ставила тамо гдје припадају – у срце политичке дебате.

Мислим да ће бити корисно да се данас овдје позабавимо питањем дијалога. За танго је потребно двоје – а још увијек се не може рећи да кључни партнери у тангу страних инвестиција у БиХ усклађено плешу на плесном подију.

Савјет страних инвеститора, које је релативно ново тијело, још увијек консолидује своје чланство како би могло служити као артикулисан, сигуран глас за заједницу страних улагача у цјелини. То је попут питања ко је старији, кокош или јаје. Нека предузећа више воле остати по страни све док се не увјере да ће Савјет бити ефикасан – али Савјет не може бити потпуно ефикасан све док та предузећа буду по страни. Стога бих желио да искористим ову прилику да позовем велике стране улагаче који се још увијек нису придружили Савјету да се одлуче на тај корак. Заједница страних улагача има заједнички интерес да лобира за побољшања у пословној клими БиХ, а Савјет страних инвеститора је логичан избор институције кроз коју то треба радити.

Истовремено бих подсјетио органе власти БиХ да потенцијални страни улагачи своју домаћу задаћу раде прије него што донесу одлуку о томе гдје ће уложити свој новац – а први са којима разговарају када оцјењују предности и мане дестинације за своје инвестиције јесу људи коју су свој новац већ уложили у ту дестинацију. Страни улагачи у Босни и Херцеговини шириће вијести о инвестиционом потенцијалу ове земље – а он је огроман – ефикасније од било кога другог. Савјет страних инвеститора, зато, може изузетно ефикасно подржати посао који већ ради Агенција за унапређење страних инвестиција. То је тијело са којим органи власти могу имати корисну сарадњу.

Тренутни ниво директних страних улагања у БиХ је недовољан – и, као посљедица тога, у привреди се не отвара довољно радних

мјеста. Када би се уклониле даље препреке које спречавају инвестиције и компликоване административне процедуре, ова ситуација би се могла промијенити. Надам се да ће данашња конференција – и даљи рад Савјета страних инвеститора у БиХ – помоћи да овај процес крене даље.

Хвала.